

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands
Nóvember 2002

Yfirlit efnahagsmála

Verðbólguþétt Seðlabankans í höfn

Vísitala neysluverðs lækkaði í mánuðinum um 0,18% frá fyrri mánuði. Án húsnæðisliðar lækkaði vísitalan um 0,31% og kjarnavísitölurnar tvær, sem nú er hafin birting á, voru óbreyttar á milli mánaða (sjá umfjöllun um kjarnavísitölurnar í nóvemberhefti *Peningamála*). Verðbreytingar urðu því mestar á sveifflugjörnum liðum, eins og mat- og drykkjarvörum, sem lækkuðu um 1,4% í verði, og bensíni, sem lækkaði um 1,2%. Til samans höfðu þessir tveir liðir áhrif til lækkunar á vísitölu neysluverðs sem nam 0,27%. Á móti vó að markaðsverð húsnæðis hækkaði um 0,6%. Verð flestra tegunda matvæla lækkaði, en mest lækkaði verð innlends grænmetis, um 5,6%, og verð innfluttrar mat- og drykkjarvöru. Á heildina litið lækkuðu bæði innfluttar og innlendar vörur í verði, en verð þjónustu einkaaðila hélt áfram að þokast upp, en minna en að jafnaði undanfarna mánuði.

Síðastliðna tólf mánuði hefur vísitala neysluverðs hækkað um 2,4% og vísitala neysluverðs án húsnæðis um 1,7%. Kjarnavísitölurnar hafa hins vegar hækkað meira en verðbólguþéttmiðið undanfarna 12 mánuði (sjá myndir 1-3). Kjarnavísitala 1, þ.e.a.s. neysluverðsvísitalan án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensíns, hækkaði um 3,2% og kjarnavísitala 2, þ.e.a.s. kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu, um 3,3%. Því má e.t.v. segja að verðbólguþéttmiðið sé í höfn, en ekki enn við festar. Verð innfluttrar vöru var ívið lægra en fyrir ári en verð innlendar vöru 1,7% hærra. Aðeins tveir liðir, húsnæðisverð og verð þjónustu einkaaðila, skýra nánast alla verðbólguuna sl. 12 mánuði. Hjöðnun má greina í verðhækkun þjónustu, en húsnæðisverðbólga er enn á uppleið. Í ljósi þess að þá þróun má skýra með kerfisbreytingum á húsnæðismarkaði, sem munu ganga yfir, er líklegt að húsnæðisverðbólga hjaðni á ný á næstu tveimur árum.

Verðbólguvæntingar heimilanna voru í október töluvert hærri en spá Seðlabankans, en u.þ.b.

í samræmi við liðna verðbólgu (mynd 4). Könnun á verðbólguvæntingum fyrirtækja í september sl. sýndi hins vegar væntingar sem voru u.þ.b. í samræmi við verðbólguþéttmiðið.

Starfandi fólki fækkar um 2% frá því fyrir ári samkvæmt vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar

Samkvæmt vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar, sem fram fór í mánuðinum, fækkaði starfandi fólki um 3.100 frá því fyrir ári, eða sem nemur 2% af vinnuaflinu. Atvinnuleysi mældist 3,2%, samanborið við 2,4% í nóvember fyrir ári. Atvinnuþátttaka minnkaði úr 83,6% fyrir ári í 82,8%. Rétt er að geta þess að skilgreining atvinnuleysis og atvinnuþátttöku í vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar samsvarar ekki skráðu atvinnuleysi samkvæmt gögnum Vinnu-málastofnunar. Athyglisvert er að meðalfjöldi vinnustunda mældist ívið meiri en í síðustu könnun. Líkleg skýring á þessu er að dregið hafi úr atvinnuþátttöku fólks með stuttan vinnutíma, t.d. ungs fólks og kvenna í hlutastarfi.

Aðrar vísbendingar af vinnumarkaði benda í sömu átt og áður. Árstíðarleiðrétt skráð atvinnuleysi hélt áfram að aukast í október og mældist 3,1%. Örfá ný tímabundin atvinnuleyfi voru veitt í október og fjöldi starfa í boði hjá atvinnu-miðlunum var í október aðeins fjórðungur af því sem var fyrir ári. Kaupmáttur launa hefur hins vegar aukist verulega frá því snemma árs. Miðað við launavísitölu var kaupmáttur launa 2,9% meiri í október en fyrir 12 mánuðum.

Virðisaukaskattsvelta og innheimta skatttekna bendir til að hægt hafi á eftirspurnarbatanum

Í júlí og ágúst var virðisaukaskattskyld velta 5% minni að raungildi en á sama tíma í fyrra og 7% minni án eldsneytis. Mánuðina tvo á undan nam samdrátturinn 7%. Síðustu fjóra mánuðina hafa því orðið töluvert umskipti frá fyrstu 4 mánuðum ársins. Fyrstu 8 mánuði ársins nam

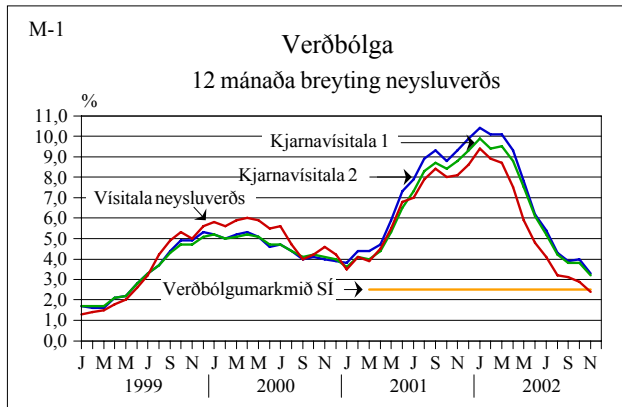
árssamdráttur virðisaukaskattskyldrar veltu 3% (mynd 6), samanborið við 1,5% fyrstu 6 mánuðina og lítilsháttar vöxt fyrstu fjóra mánuðina. Vaxandi samdráttar gætti í iðnaði og heildverslun í júlí og ágúst, en smásöluvelta jókst um 3% að raungildi, eftir 5 mánaða samfellt tímabil samdráttar á milli ára. Ef litið er á fyrstu 8 mánuði ársins nam raunsamdráttur í smásölu þó enn 1%. Breytingar á smásöluveltu koma að sumu leyti heim og saman við þróun greiðslukortaveltu (mynd 7) á sama tíma og þá staðreynd að kaupmáttur launa hefur verið að aukast. Velta í þjónustu-, veitinga- og hótélstarfsemi var heldur meiri í júlí og ágúst en á sama tíma í fyrra, en aukins samdráttar gætti í heildsölu. Velta í heildsölu að bifreiðasölu meðtalinni dróst saman um 8% að raungildi frá fyrra ári. Raunsamdráttur í byggingastarfsemi og mannvirkjagerð síðustu

tvo mánuðina nam u.þ.b. fimmtungi frá sama tíma í fyrra, sem er svipaður samdráttur og fyrstu 8 mánuði ársins.

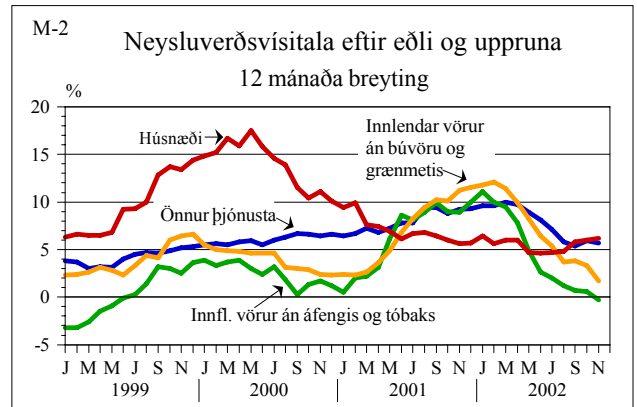
Vaxandi slaka hefur einnig gætt í innheimtu skatttekna af staðgreiðslu og tryggingagjöldum (mynd 26). Innheimtan mánuðina júlí-október var aðeins lítillega meiri að raungildi en á sama tíma árið 2001, en fyrr á árinu hafði mælst 4-7% vöxtur. Uppsveiflan í virðisaukaskattsinnheimtu sem hófst í apríl virðist gengin til baka og voru rauntekjur í júlí-október svipaðar og fyrir ári. Hins vegar hefur dregið úr samdrætti tekna af tollum og vörugjöldum.

Á heildina litið virðast nýlegar vísbendingar staðfesta að vaxandi slaka gæti í innlendri eftirspurn og á vinnumarkaði. Útflutningur er hins vegar í góðum vexti.

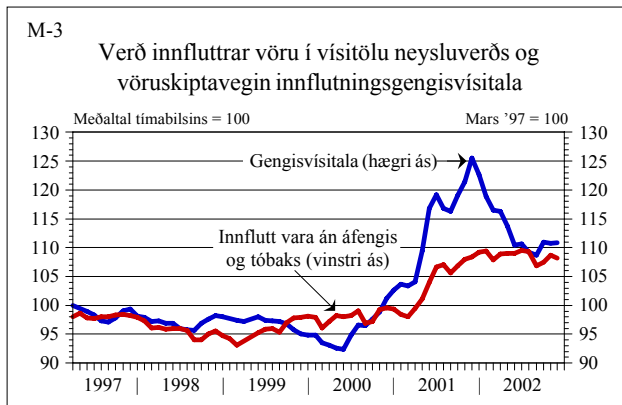
I Verðbólga

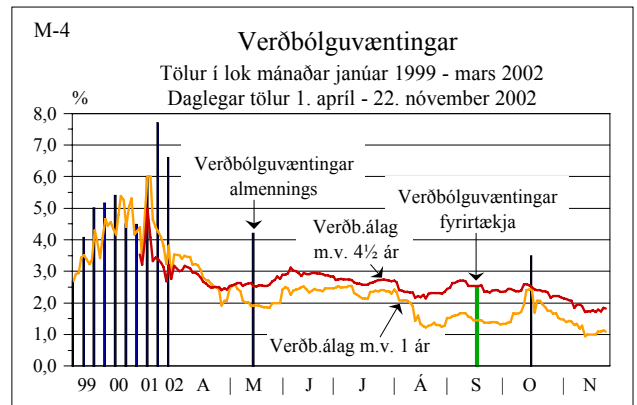
Vísitala neysluverðs í nóvember lækkaði um 0,18% frá fyrri mánuði. Verð á mat- og drykkjarvörum lækkaði um 1,4% (-0,22% áhrif á vísitöluna) og bensínverð lækkaði um 1,2% (-0,05%). Markaðsverð á húsnæði hækkaði um 0,6% (0,06%). Undanfarna 12 mánuði hefur vísitalan hækkað um 2,4%. Kjarnavísitölur 1 og 2 voru óbreyttar milli mánaða en hafa hækkað um 3,2% og 3,3% undanfarna 12 mánuði.

Í nóvember höfðu innfluttar vörur án áfengis og tóbaks lækkað um 0,3% á 12 mánuðum. Húsnæðisliður vísitölunnar hækkaði á sama tíma um 6,2%, innlandar vörur án búvöru og grænmetis um 1,7% og þjónusta á almennum markaði um 5,7%.

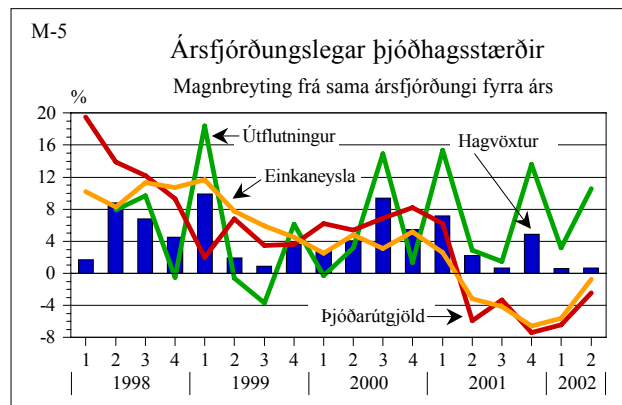

Í sumar hafði gengishækkun krónunnar fyrir á árinu eytt þeim mun sem var á milli gengisbreytinga og verðhækkunar innfluttrar vöru á sl. ári. Aðeins hefur dregið í sundur aftur á haustmánuðum, en munurinn verið litill samanborið við sl. ár.

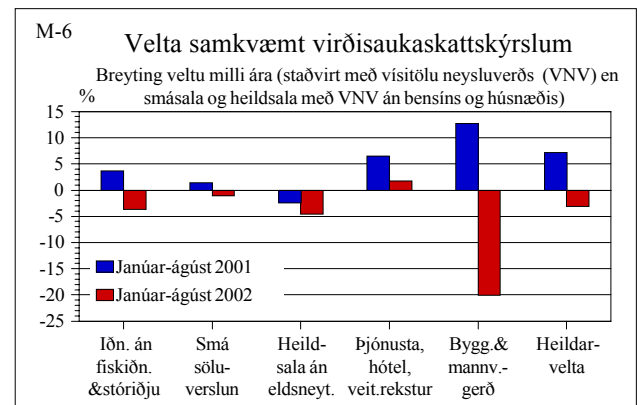

Verðbólguálag á vexti óverðtryggðra ríkisskuldabréfa með u.þ.b. 4½ árs líftíma lækkaði úr 2,1% í 1,9% eftir að Seðlabankinn birti nýja verðbólguþspá og tilkynnti lækkun stýrivaxta um 0,5 prósentur þann 6. nóvember og niður í 1,7%, eftir að vísitala neysluverðs var birt þann 12. nóvember. Síðan hefur verðbólguálag hækkað lítillega á ný.

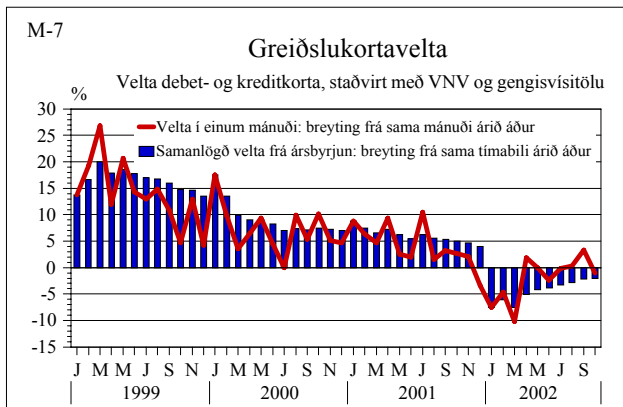
II Framleiðsla og velta

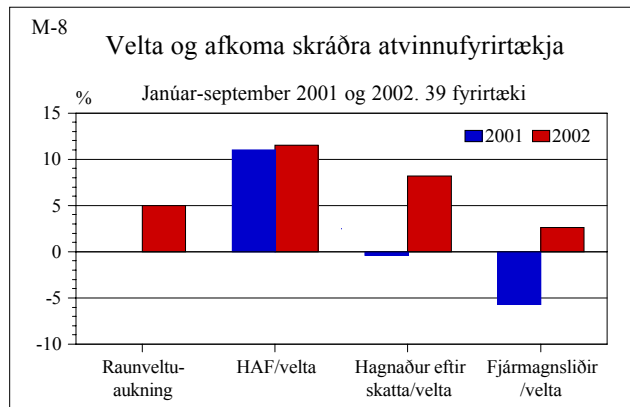
Á öðrum ársfjórðungi 2002 mældist vöxtur landsframleiðslu frá sama fjórðungi fyrir ári 0,7%. Útflutningur óx um rösk 10% og innflutningur um tæp 2%. Þjóðarútgjöld voru áætluð 2,4% minni en fyrir ári. Þetta er mun minni árssamdráttur þjóðarútgjalda en á fyrsta ársfjórðungi í ár, en þess ber að geta að tölur fyrir fyrsta fjórðung hafa verið endurskoðaðar verulega niður á við. Nú er talið að þjóðarútgjöld þá hafi verið 6,2% minni en fyrir ári, en áður var talið að samdrátturinn hafi numið 3½%.

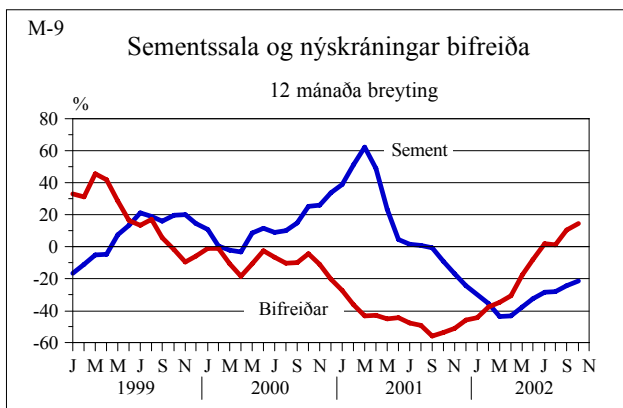
Velta fyrstu 8 mánaða ársins var 3% minni að raungildi en á sama tíma í fyrra. Mestur samdráttur varð í byggingarstarfsemi eða 20% og í heildsölu, sem inniheldur bifreiðasölu. Raunsamdráttur í smásölu nam 1%. Ef útflutningsvelta er raunvirt með gengisvísitölu og innanlandsvelta með vísitölu neysluverðs mælist samdráttur heildarveltu 2½%. Milli júlí-ágúst árin 2001 og 2002 varð 5% raunsamdráttur. Velta í smásölu jókst um 3% að raungildi, en aukins samdráttar gætti í heildsölu, sem dróst saman um 8%.

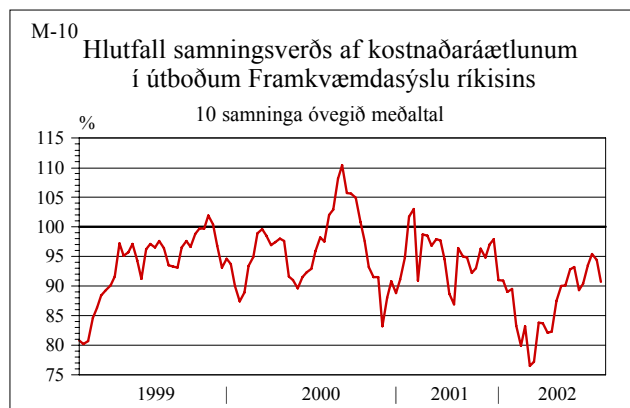
Staðvirk greiðslukortavelta fyrstu 10 mánuði þessa árs dróst saman um 2%. Samdrátturinn náði hámarki í byrjun árs en frá því á vormánuðum hefur veltan verið svipuð og fyrir ári. Greiðslukortavelta erlendis er að sækja nokkuð í sig veðrið eftir nær stöðugan samdrátt frá því í ársbyrjun 2001.

Afkoma skráðra fyrirtækja annarra en fjármálfyrirtækja á fyrstu 3 fjórðungum ársins var góð, ef litið er til framlegðar eða hagnaðar eftir skatta. Fjármagnsliðir sem voru neikvæðir á sl. ári vegna gengistaps, og ollu rekstrartapi hjá flestum fyrirtækjum í fyrra, hafa verið jákvæðir í ár. Lækkun á tekjuskatti fyrirtækja kemur fram í auknum hagnaði eftir skatta. Veltufé frá rekstri hefur aukist umtalsvert milli ára, eða um 18%. Velta skráðra fyrirtækja jókst um 5% að raunvirði. Hlutfallsleg framlegð útflutningsfyrirtækja hefur minnkað sl. mánuði.

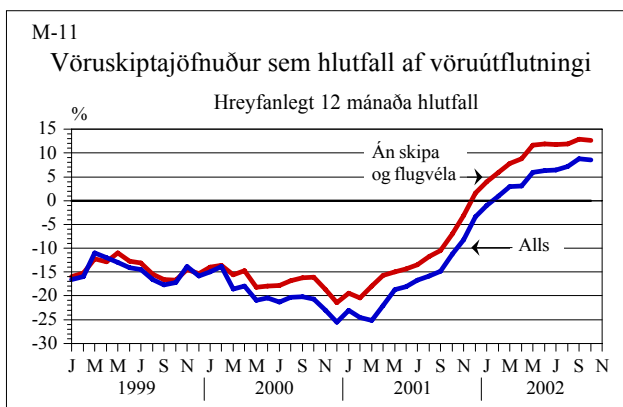

Bilainnflutningur hefur verið að aukast frá miðju ári. Nýskráningar sl. 2 mánuði voru u.þ.b. 13% fleiri en á sama tíma í fyrra. Samdráttur sem varð í sementssölu á fyrri helmingi ársins er smám saman að ganga til baka. Á árinu stefnir í álíka mikla sementssölu og árið 1998, sem var allgott ár í sementssölu.

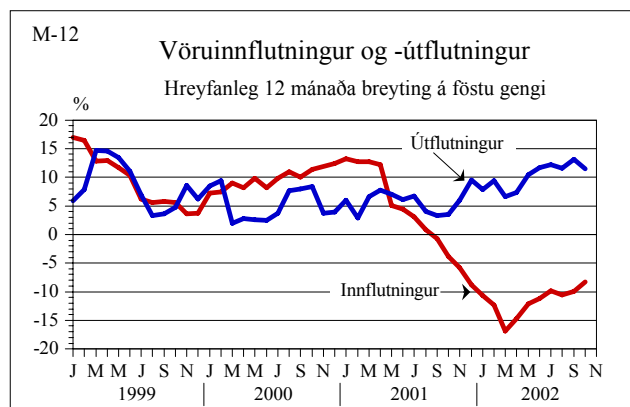

Óvegið samningsverð tíu síðustu samninga í útboðum Framkvæmdasýslu ríkisins var 9% undir kostnaðaráætlunum, eða svipað og í ársbyrjun 2001. Frá því síðla árs 2001 hefur samningsverð að mestu verið undir meðaltali síðustu 7 ára.

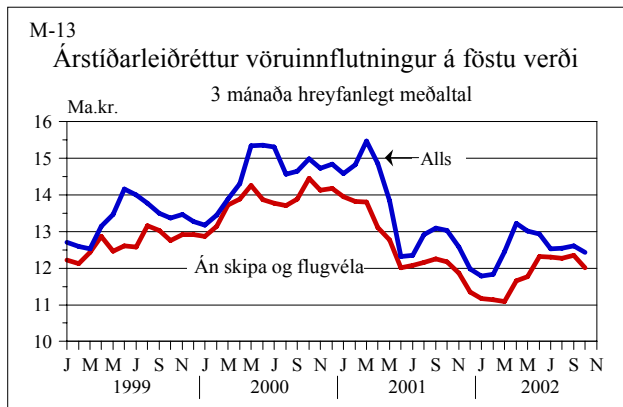
III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

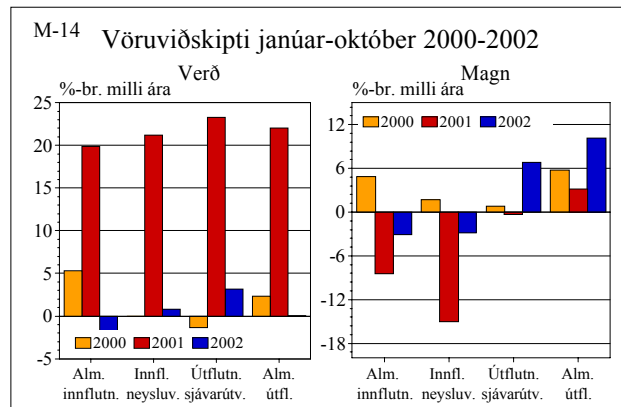
Á fyrstu tíu mánuðum þessa árs var 20,2 ma.kr. afgangur á vöruviðskiptum við útlönd án viðskipta með skip og flugvélar, og 11,9 ma.kr. í heild. Á sama tíma í fyrra var halli á vöruskiptum að undanskildum viðskiptum með skip og flugvélar, 2,9 ma.kr á gengi þessa árs og 12,6 ma.kr. í heild. Í október var 1,6 ma.kr. afgangur á vöruskiptum, samanborið við 2,2 ma.kr. afgang í október í fyrra á gengi þessa árs.

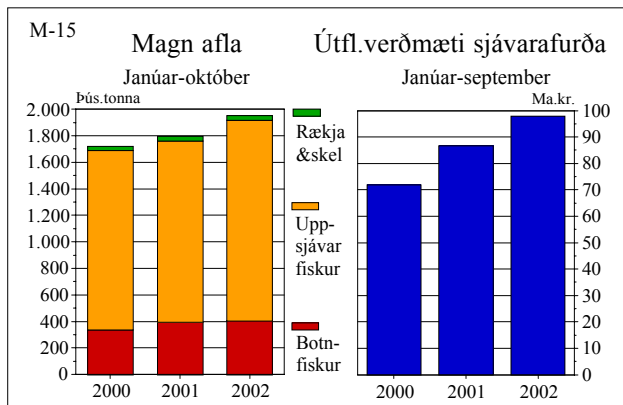
Í október voru fluttar út vörur fyrir 18,6 ma.kr., sem er álíka mikið á föstu gengi og í október í fyrra. Fluttar voru inn vörur fyrir 17 ma.kr., sem á föstu gengi er tæplega 4% meiri innflutningur en í október í fyrra.

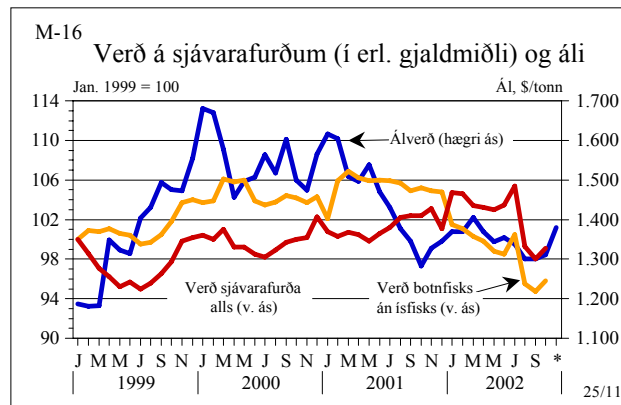
Árstíðarleiddréttur innflutningur án viðskipta með skip og flugvélar dróst nokkuð saman milli mánaða í október og var aðeins minni en í október á síðasta ári.

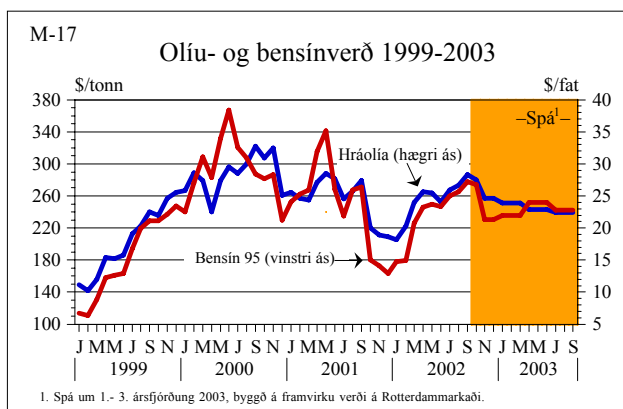
Á fyrstu tíu mánuðum ársins var almennur útflutningur 10% meiri en árið áður en verð óbreytt milli ára. Magn útfluttrar iðnaðarvöru jókst um tæp 19% milli ára og magn útfluttra sjávarafurða um tæp 7%. Innflutningur dróst saman um 4%, þar af almennur innflutningur um 3% og innflutningur neysluvöru um tæp 3%.

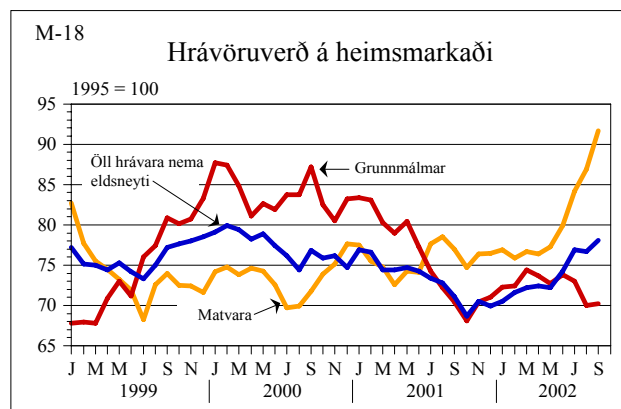
Afli jókst um tæplega 9% á fyrstu 10 mánuðum ársins og náði aukningin til allra helstu aflaflokka. Botnfiskafli jókst um 3,3%, rækju- og skelfiskafli um 11% og uppsjávarafli um 10%. Útflutningur sjávarafurða jan.-sept. var 13% meiri í krónum talið en á sama tíma í fyrra og 12% meiri á föstu gengi.

Verð sjávarafurða hækkaði í ný í október eftir nokkra lækkun síðla sumars. Meðalverð í erlendri mynt í jan.-okt. var þó 1,7% lægra en á sama tíma í fyrra. Lækkunina má rekja til 2% verðlækkunar á botnfiskafurðum, rækju og skelfiski. Verðlag uppsjávarfiska hækkaði hins vegar um 17%. Undanfarnar vikur hefur verð á saltfiski og sjófrystum afurðum hækkað á ný. Álverð hefur lækkað verulega undanfarnar vikur. Vísibendingar eru um að verðið verði u.þ.b. 1.400\$/t næstu vikur.

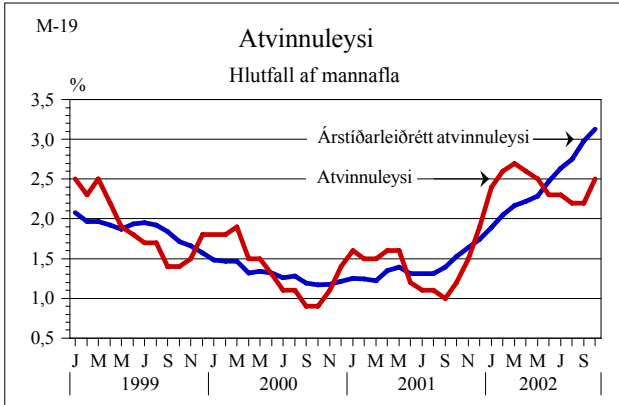

Olíu- og bensínverð hefur lækkað nokkuð á seinustu vikum. Það sem af er nóvember hefur bensínverð verið 16% lægra en fyrir mánuði síðan og hráolíuverð 11% lægra. Að meðaltali hefur bensínverð verið 4% lægra það sem af er ársins en á síðasta ári, en hráolíuverð u.þ.b. óbreytt. Búist er við að bensínverð muni hækka nokkuð á 2. ársfjórðungi 2003 (um 10%), í takt við hefðbundna árstíðarsveiflu, en framvirkt verð á hráolíu bendir til áframhaldandi lækkunar á næsta ári.

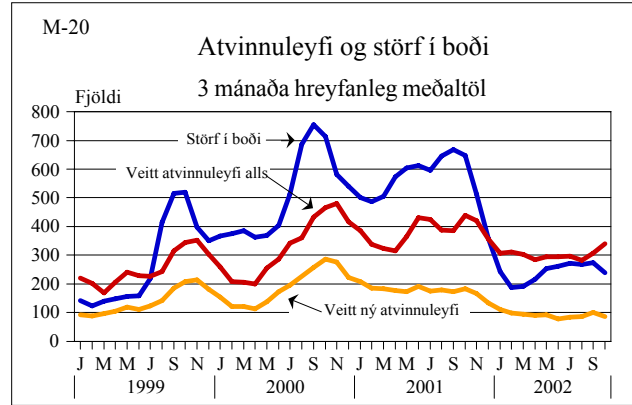

Hrávöruverð hefur hækkað umtalsvert að undanförmu, einkum matvara. Matvaran hefur hækkað um fimmting frá áramótum og hráefni frá landbúnaði um 10%. Verðlækkun á grunnmálum heldur aftur af heildarvísitölu hrávöru, sem þó hefur hækkað um 12% frá áramótum.

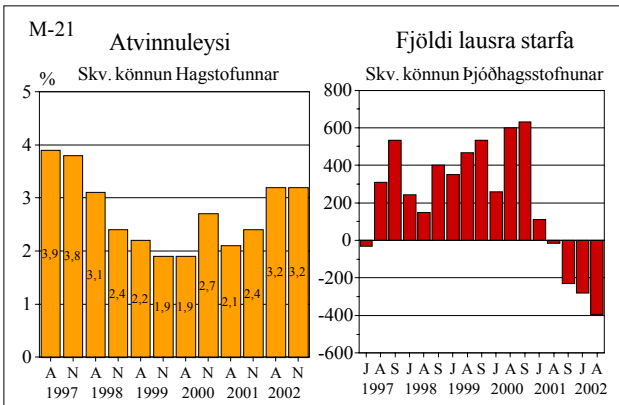
IV Vinnumarkaður og tekjur

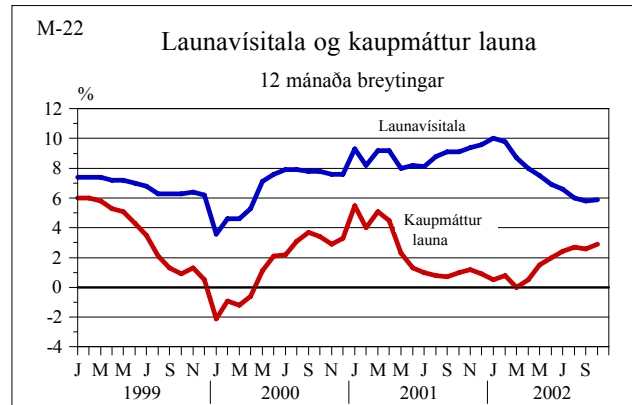
Atvinnuleysi í október mældist 2,5% og hækkaði um 0,3% fyrri mánuði. Í október 2001 var atvinnuleysi 1,2%. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi var 3,1% í október og jókst um 0,1% milli mánaða. Í október í fyrra var árstíðarleiðrétt atvinnuleysi 1,5%. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi hefur ekki verið meira síðan í febrúar 1998.

Veitt voru 384 atvinnuleysi í október sl., samanborið við 492 í október árið 2001. Ný tímabundin atvinnuleysi voru aðeins 25, en framlengd tímabundin leyfi og óbundin voru 291. Fjöldi lausra starfa hjá vinnu- miðlumum í lok októbermánaðar var 178, samanborið við 678 fyrir ári.

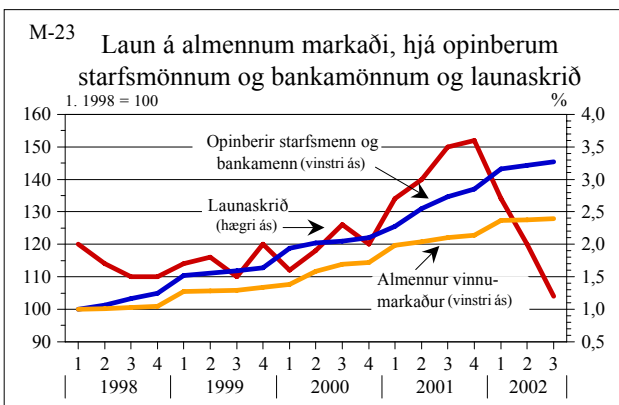

Skv. vinnumarkaðskönnun Hagstofunnar í nóvember jókst atvinnuleysi úr 2,4% í nóvember í fyrra í 3,2% í ár og atvinnuþáttaka minnkaði úr 83,6% í 82,8%. Vinnustundum á viku fjölgaði hins vegar lítillega á sama tíma eða úr 42,8 í 43. Vinnumarkaðskönnun sem Þjóðhagsstofnun framkvæmdi áður hefur ekki verið gerð frá því í apríl. Þá vildu atvinnurek- endur fækka starfsfólki nokkuð. Könnun sem Gallup gerði í nóvember bendir til áframhaldandi fækkunar starfsfólks næstu mánuði.

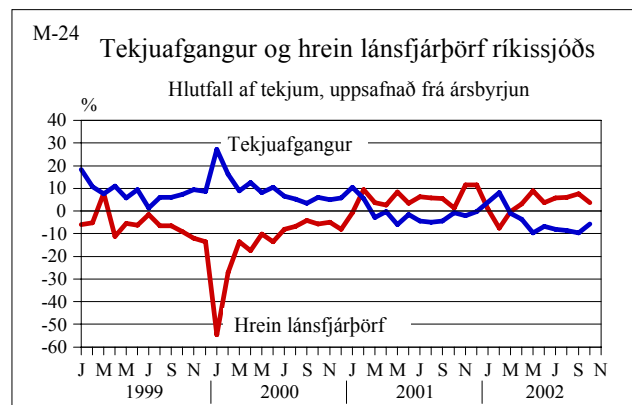

Launavísitalan hækkaði um 0,3% í október og 5,9% undanfarna 12 mánuði. Í október hafði kaupmáttur launa aukist um 2,9% á 12 mánuðum.

V Opinber fjármál

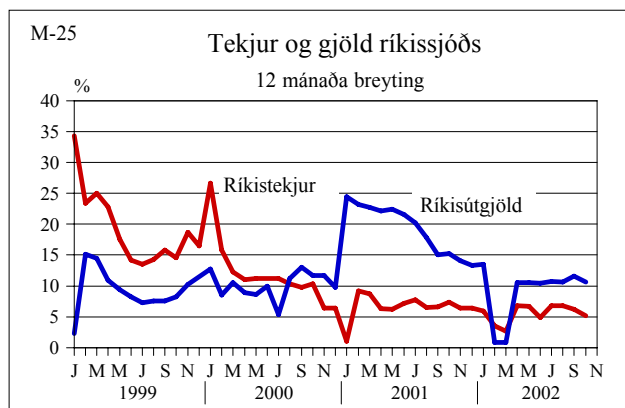

Launavísitala opinberra starfsmanna og bankamanna hækkaði um 8,0% frá 3. ársfjórðungi 2001 til 3. ársfjórðungs 2002. Á sama tíma hækkuðu laun á almennum vinnumarkaði um 4,9%. Launaskrið milli 2. og 3. árs- fjórðungs 2002 mældist 0,3% og launaskrið yfir 12 mánuði mældist 1,2% á 3. ársfjórðungi 2002 samanborið við 2,0% á 2. ársfjórðungi 2002.

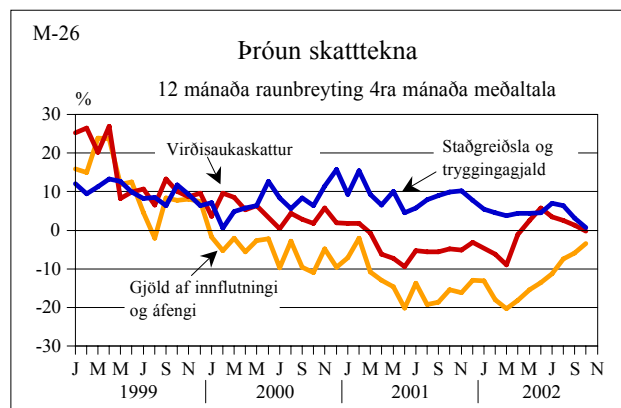

Gjöld janúar til október voru 14 ma.kr. umfram tekjur án eignasölu, samanborið við eins milljarðs halla á sama tíma árið 2001. Í október er gjalddagi virðisaukaskatts, og afgangur í mánuðinum var 5,2 ma.kr. nú á móti 5,7 ma.kr. í okt'01. Vegna mikils innstreymis af veittum lánum og eignasölu er hrein lánsfjárförf ríkissjóðs minni, eða 7 ma.kr. til október- loka, en var 2 ma.kr. á sama tíms 2001. Á tímabilinu var 7,5ma.kr. varið til lækkunar lífeyrisskuldbindinga. Erlendar lántökur nettó námu 14 ma.kr. en innlend fjármögnun var óveruleg.

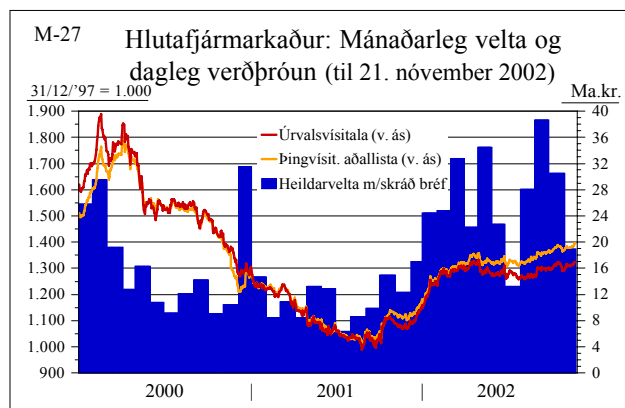

Innheimtar tekjur til loka október voru 5% hærra en á sama tíma í fyrra, en greidd gjöld hækkuðu um tæp 11%. Tekjur án eignasölu hækkuðu um 3,4%. Skattar af almennum tekjum hafa skilað 8% meira en á sama tíma í fyrra, en óbeinir skattar 4% meira en þá. Verðlag var að meðaltali 6% hærra á fyrstu 10 mánuðum ársins í ár en á sama tíma 2001.

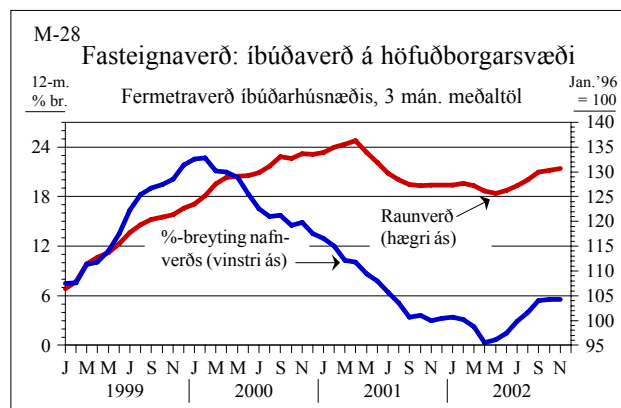

Vaxandi slaki virðist í innheimtu skatttekna af staðgreiðslu og tryggingagjöldum. Í júlí-október var innheimta 0,6% hærra að raungildi en á sama tíma 2001, en sambærileg 12 mán. hækkan lá á bilinu 4%-7% fram í ágúst. Uppsveiflan í virðisaukaskatti sem hófst í apríl virðist gengin til baka: Rauntekjur í júlí-október voru álíka og í fyrra. Tolla- og vörugjalda-tekjur lækka hins vegar hæggar með hverjum mánuði og voru síðustu 4 mánuði 3% lægri að raunvirði en á sama tíma í fyrra.

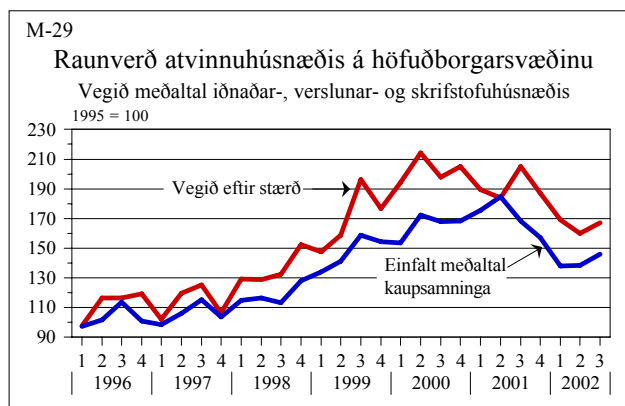
VI Gengi og eignaverð

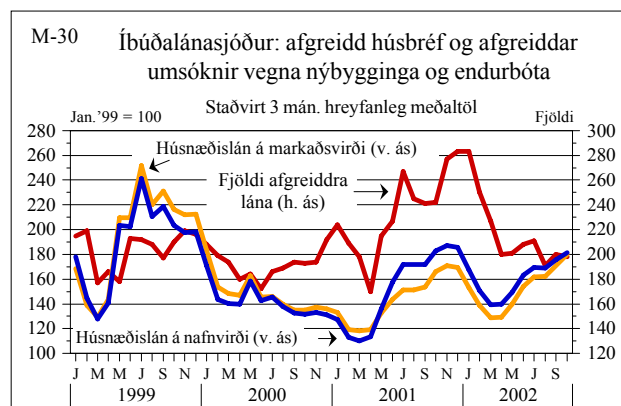
Hlutabréfavæðing hefur hækkað lítillega undanfarna mánuði. Frá áramótum hefur vísitala aðallista hækkað um 18%, en næstum 40% frá hausti 2001. Útflutningsfyrirtæki í sjávarútvegi, iðnaði og lyfjaframleiðsla hafa staðið á bakvið hækkanina að mestu leyti, enda hefur afkoma í þessum greinum verið góð. Þá hefur valdabaráttan innan einstakra fyrirtækja ýtt verðinu upp.

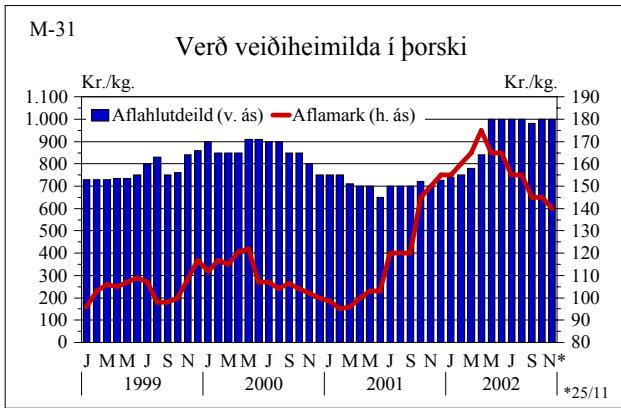
Vísitala fasteignaverðs (sér- og fjölbýli) á höfuðborgarsvæðinu hækkaði um 5,4% á 12 mánuðum til september 2002, samanborið við aðeins 0,3% hækkan í apríl. Vísitala fermetraverðs í fjölbýli hækkaði um 5½% á tólf mánuðum til október 2002, þar af um 3,8% á síðustu 3 mánuðum. Þriggja mánaða hlaupandi meðaltal vísitölunnar hækkaði um 5% frá því fyrir ári.

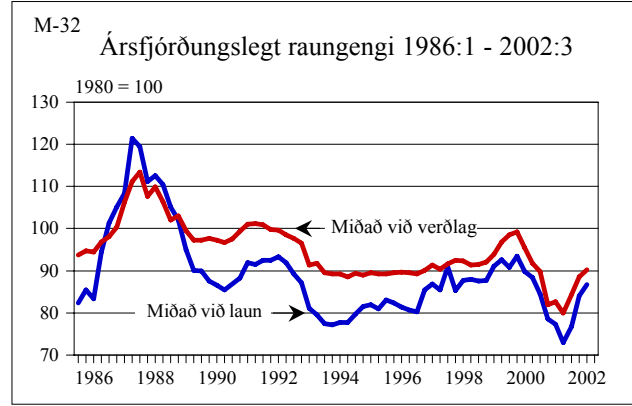
Umtalsverð raunlækkun hefur orðið á verði atvinnuhúsnæðis frá toppi á árunum 1999-2001. Sl. 12 mánuði var verð atvinnuhúsnæðis að meðaltali u.þ.b 13% lægra að raungildi en meðalverð 24 mánuða þar á undan. Nafnverð hefur að sjálfsgöðu lækkað minna. Minnt skal á að vegna strjálra og misleitra gagna er varasamt að leggja mikið upp úr tiltölulega litlum skammtímasveiflum, en óhætt er að fullyrða að raunverð sé enn hátt í sögulegu samhengi.

Á sama tíma og umsvif á markaði með notað húsnæði hafa aukist hefur heldur dregið úr viðskiptum með nýtt húsnæði. Afgreiddar umsóknir hjá Íbúðalánasjóði vegna nýbygginga og endurbóta voru 198 í október, en voru 274 í október í fyrra. Til kaupa á notuðu húsnæði í október voru afgreidd 817 lán, en í október í fyrra voru afgreidd 840 lán. Raunvirði afgreiddra húsbrefa fyrir fyrstu tíu mánuði ársins hafði hækkað um 8¼% ef miðað er við markaðsvirði húsbrefa en um 6½% ef miðað er við nafnverði frá sama tíma í fyrra.

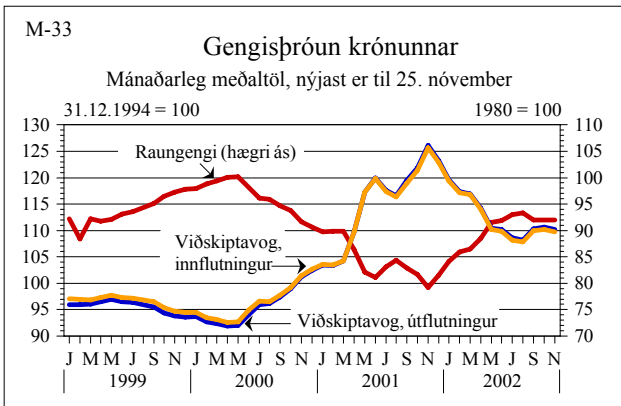

Verð á varanlegum kvóta hefur verið óbreytt frá því mai sl., eða u.þ.b. 1.000 kr./kg. Mikil spurn er eftir langtímakvóta og sýnilegt að fjármögnun á slíkum kaupum er greið. Á hinn bóginn hefur verð á leiguvóta frekar farið lækkandi að undanförnu. Þá hefur mikil hækkun orðið á smábátakvóta og er verðið komið í um 800 kr./kg., en stutt er síðan verð smábátakvóta var aðeins u.þ.b. helmingur af almennu kvótaverði.

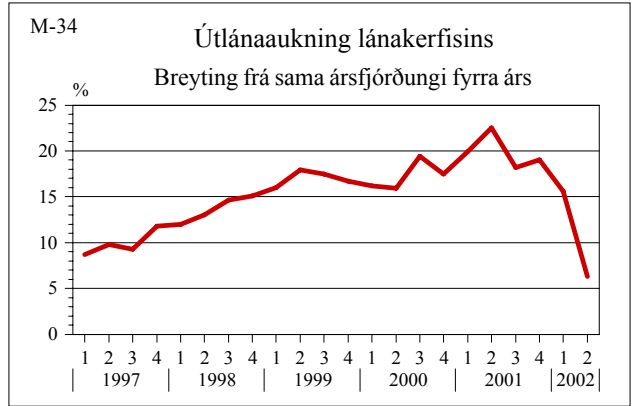

Raungengi krónunnar hefur hækkað verulega á þessu ári, einkum sökum hækkunar nafngengis. Miðað við verðlag var raungengi á 3. ársfjórðungi 9,3% hærra en á sama tíma í fyrra. Raungengi miðað við verðlag var 1,7% undir meðaltali undanfarinna 10 ára, en 2,3% hærra ef miðað er við hlutfallslega launaþróun.

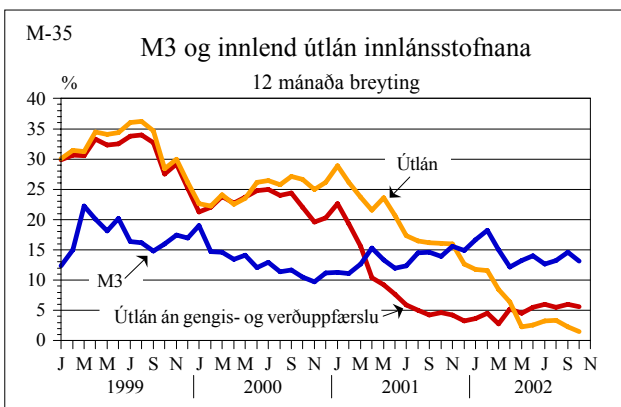
VII Peningar, útlán og vextir

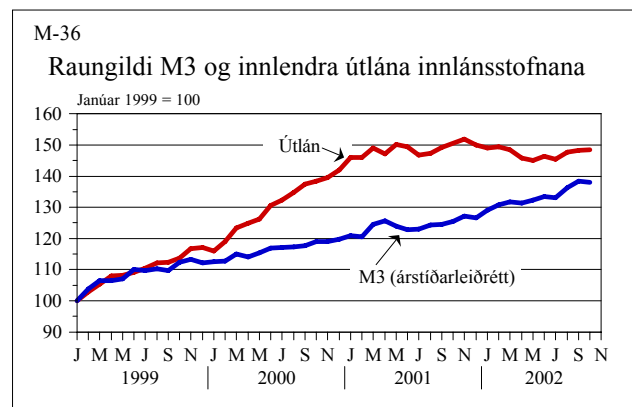
Gengi krónunnar styrktist verulega á fyrri hluta þessa árs eða um 9,4% frá áramótum til 7. ágúst þegar það var sterkast. Hinn 25. nóvember hafði krónan veikt um 3½% frá 7. ágúst, en styrkt um ½% frá sl. mánaðarmótum. Mánaðarlegt raungengi krónunnar miðað við verðlag var í október rúmlega 12,6% hærra en fyrir ári.

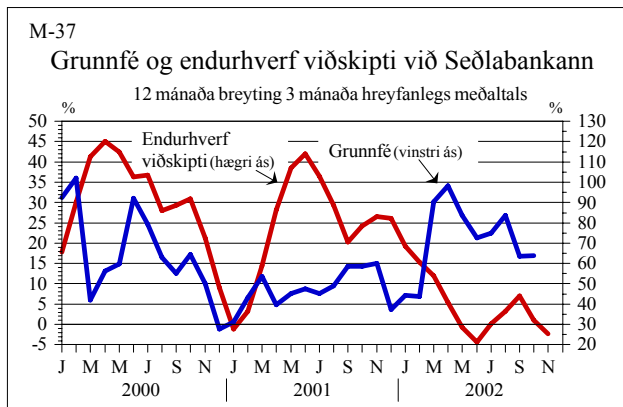
Á 2. ársfjórðungi 2002 varð 1,4% samdráttur í útlánum lánakerfisins. Tólf mánaða útlánavöxtur lánakerfisins nam 6,3% til júniloka og hefur ekki verið svo lítill síðan í upphafi árs 1996. Mikill vöxtur var enn hjá íbúðalánasjóðum og hjá lífeyrissjóðum, en verulega hefur dregið úr vexti útlána bankakerfisins. Umreiknuð vegna tilfærslu FBA og Kaupþings, námu útlán bankakerfisins 2,7%. Vöxtur útlána til heimila hefur dregist lítillega saman frá því í árslok 2001 og nam 13,9% á 12 mánuðum. Verulega hefur dregið úr vexti útlána til atvinnuvega. Nam vöxtur þeirra yfir 12 mánuði 3,1% í lok júní 2002 en 25,4% á sama tíma 2001.

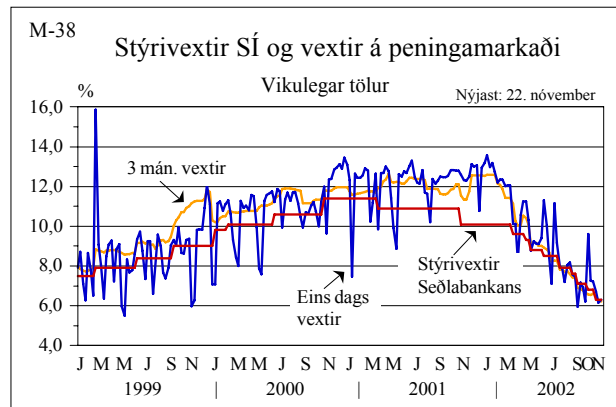
Breyting í % til loka október 2002	M3	Útlán	Útlán án uppfærslu
Yfir 1 mánuð (M3 árstíðarleiddrétt).....	0,1	0,7	0,2
Yfir 3 mánuði, umreiknuð til ársþraða (M3 árstíðarleiddrétt).....	18,4	10,8	6,2
Yfir 12 mánuði.....	13,1	1,5	5,6

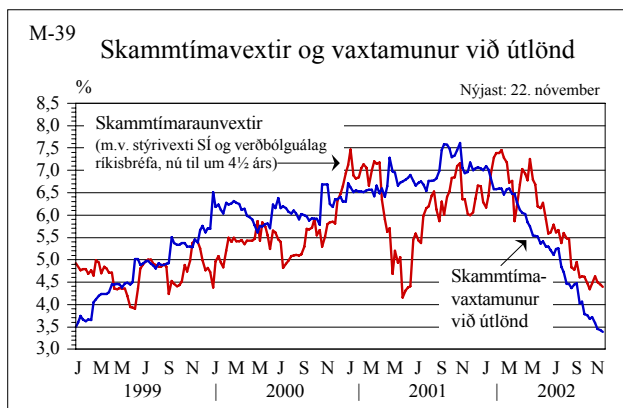
Breyting í % til loka október 2002	M3	Útlán
Yfir 1 mánuð (M3 árstíðarleiddrétt).....	-0,4	0,1
Yfir 3 mánuði, umreiknuð til ársþraða (M3 árst.leiðr.).....	15,5	8,6
Yfir 12 mánuði.....	9,9	-1,4

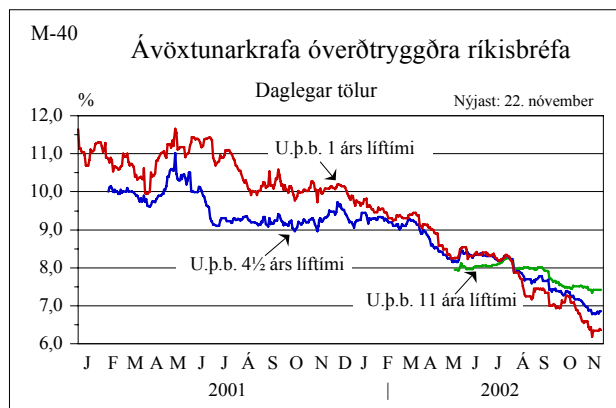
Grunnfé Seðlabankans jókst um 17% í október frá sama tíma í fyrra (m.v. 3. mánaða hlaupandi meðaltal). Miklar sveiflur einkenna jafnan breytingar á grunnfé og því er vandasamt að túlka breytingar á því. Endurhverf viðskipti innlánsstofnana við Seðlabankann jukust um rúm 32% í október frá sama tíma í fyrra (einnig m.v. 3. mánaða hlaupandi meðaltal) en höfðu aukist um rúm 25% þann 26. nóvember.

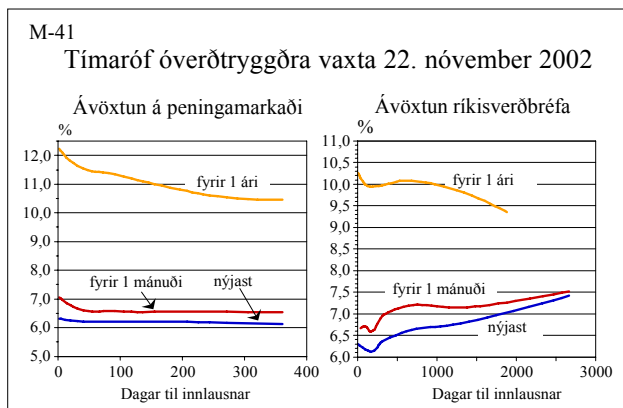
Seðlabankinn tilkynnti um 0,5 prósentna lækkun stýrivaxta í 6,3% 6. nóvember. Þetta var níunda lækkun stýrivaxta á þessu ári, en alls hafa vextirir lækkað um 3,8 prósentur frá áramótum. Vextir á peningamarkaði hafa lækkað verulega á þessu ári og hafa þriggja mánaða peningamarkaðsvextir verið lægri en stýrivextir Seðlabankans frá því í byrjun júlí. Þriggja mánaða peningamarkaðsvextir höfðu lækkað þann 22. nóvember um rúmar 6 prósentur frá áramótum og um 0,3 prósentur frá því Hagvísar komu út í október.

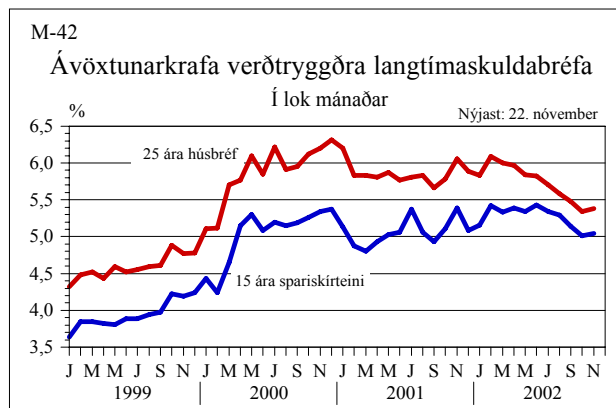
Raunstýrivextir Seðlabankans mældir með verðbólguálagi óverðtryggðra ríkisbréfa til 4½ árs voru 4,4% 22. nóvember og höfðu lækkað um 2½ prósentu það sem af er árinu. Skammtíma vaxtamunur gagnvart útlöndum var tæplega 3,4 prósentur 22. nóvember og hafði lækkað um tæpar 3,6 prósentur það sem af er árinu, svipað og stýrivextir Seðlabankans.

Fá útgáfu Hagvísar í október hefur ávöxtunarkrafa ríkisbréfa með 1 árs líftíma lækkað verulega eða um 0,7 prósentur. Á sama tíma hefur ávöxtunarkrafa ríkisbréfa með 4½ árs líftíma einnig lækkað nokkuð eða um sem nemur 0,4 prósentum. Lítil breyting hefur orðið á ávöxtunarkröfu ríkisbréfa með 11 ára líftíma. Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa með styttri líftíma hefur verið lægri en ávöxtunarkrafa ríkisbréfa til 11 ára frá því um mitt sumar. Þann 22. nóvember var ávöxtunarkrafa ríkisbréfa með 1 árs líftíma rúmri prósentu lægri en ávöxtunarkrafa 11 ára ríkisbréfa.

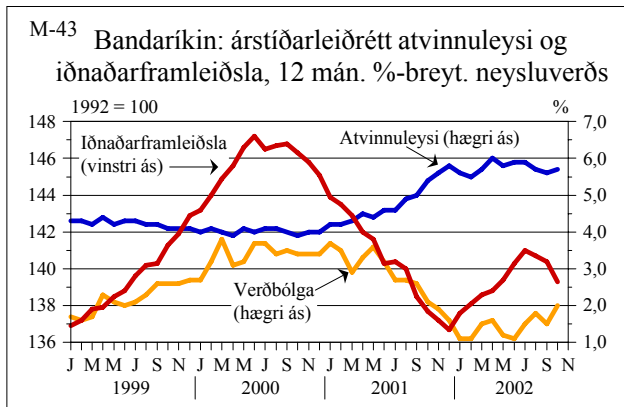

Ávöxtunarferill peningamarkaðsbréfa er nánast flatur. Ávöxtunarferillinn hefur hliðrast töluvert niður á við miðað við það sem hann var fyrir mánuði. Ávöxtunarferill ríkisverðbréfa er nokkuð upphallandi og hefur hliðrast niður á við frá því fyrir mánuði, sérstaklega í styttri endann.

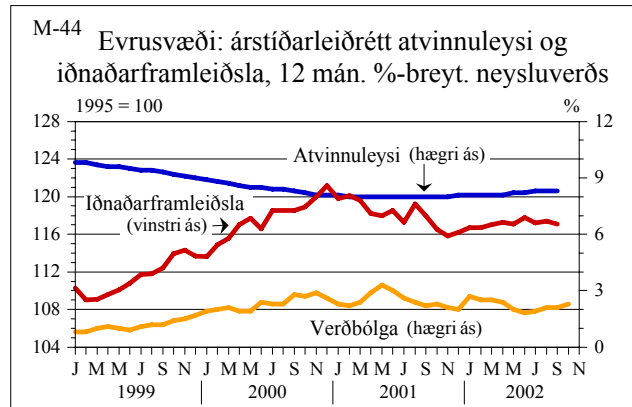

Raunávöxtun 15 ára spariskírteina hefur verið nokkuð stöðug það sem af er árinu og var rúm 5% 22. nóvember sl. Raunávöxtun 25 ára húsbéfa var þá 5,4% og hafði lækkað um 0,7 prósentur það sem af er ári.

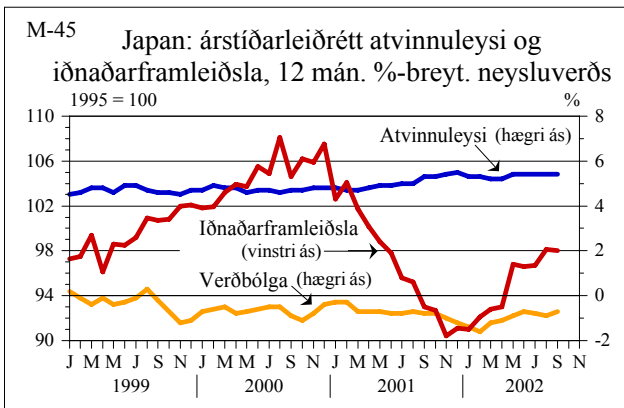
VIII Alþjóðleg efnahagsmál

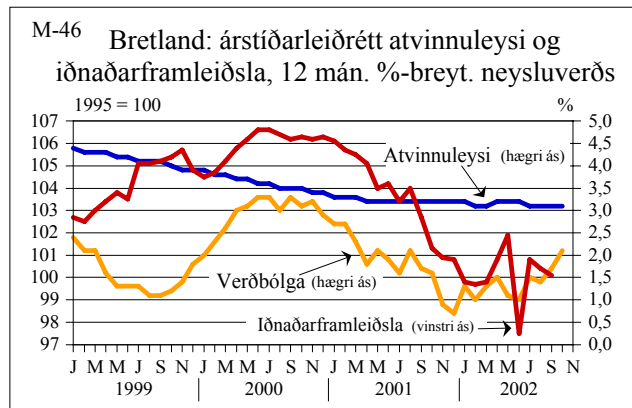
Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,3% í október og 12 mánaða verðbólga mældist 2,1%, sem er mesta tólf mánaða hækkun neysluverðs-vísitölunnar á þessu ári. Kjarnavísitalan, án orku og matvöru, hækkaði heldur minna. Árshækkun hennar var 2,2% eða svipuð og verið hefur það sem af er árinu. Iðnaðarframleiðslan dróst nokkuð saman í október, þriðja mánuðinn í röð. Samdrátturinn var meiri en við var búist og sá mesti frá því í september í fyrra. Atvinnuleysi jókst í 5,7% í október og störfum fækkaði enn.

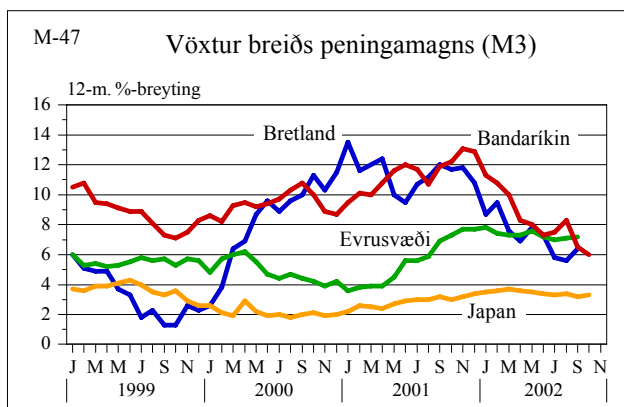
Iðnaðarframleiðsla minnkaði um 0,2% í september og gekk þá til baka aukning sem varð í ágúst. Mestur samdráttur var í Þýskalandi. Á árinu hefur iðnaðarframleiðsla á Evrusvæðinu nánast staðið í stað. Verðbólga á evrusvæðinu var heldur vaxandi í september eða 2,3%. Kjarnaverðbólga mældist 2,4%. Það er álika og undanfarna mánuði. Atvinnuleysi á evrusvæðinu hélt óbreytt 8,3% í september.

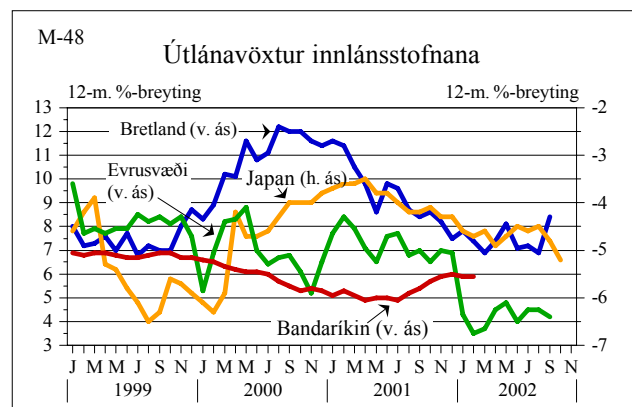
Hlutfall atvinnulausra hefur verið óbreytt, 5,4%, frá því í maí enda þótt atvinnulausum hafi fjölgað á þessu tímabili. Neysluverðsvísitalan breyttist ekki í september. Verðhjóðnun mældist 0,7% á 12 mánuðum í ágúst. Iðnaðarframleiðslan dróst saman um 0,3% í september, en ef miðað er við september 2001 var um 4,9% aukningu að ræða.

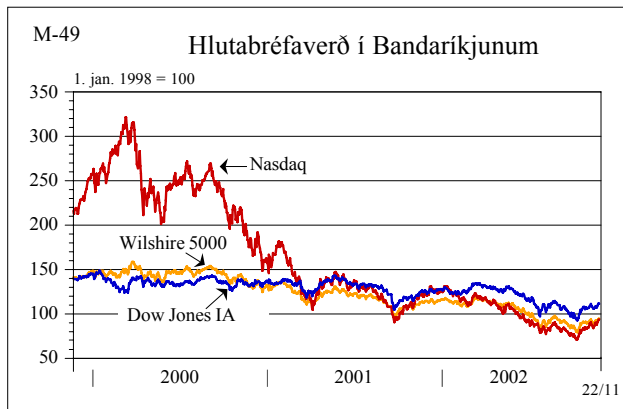
Vísitala neysluverðs án vaxta hækkaði um 0,1% í október. Tólf mánaða verðbólga mældist 2,3 % í október. Skráð atvinnuleysi er enn við sögulegt lágmark, eða 3,1% í september og hefur verið óbreytt sl. fjóra mánuði. Skv. atvinnukönnun var atvinnuleysi 5,3% og jókst aðeins frá fyrra mánuði. Iðnaðarframleiðsla minnkaði um 0,3 prósent frá ágúst til september.

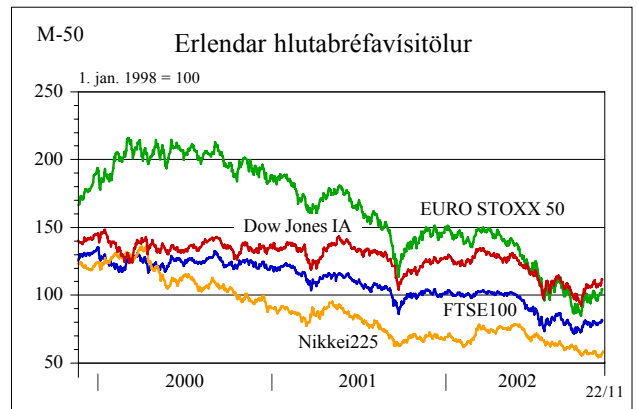
Tólf mánaða vöxtur M3 á evrusvæðinu var 7,4% í september, sem er 0,4% meiri vöxtur en í ágúst. Vöxtur þriggja mánaða meðaltals, sem ECB miðar formlega við var 7,1%. Í Bandaríkjunum heldur vöxtur M3 áfram að hægja á sér. Hann var 5,8% yfir 12 mán. til septemberloka.

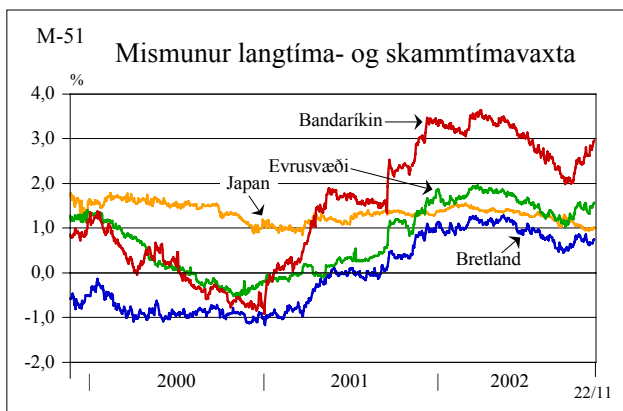
Tólf mánaða vöxtur útlána á evrusvæðinu til aðila innan svæðisins var 4,3% í september en var 4,2% í ágúst.

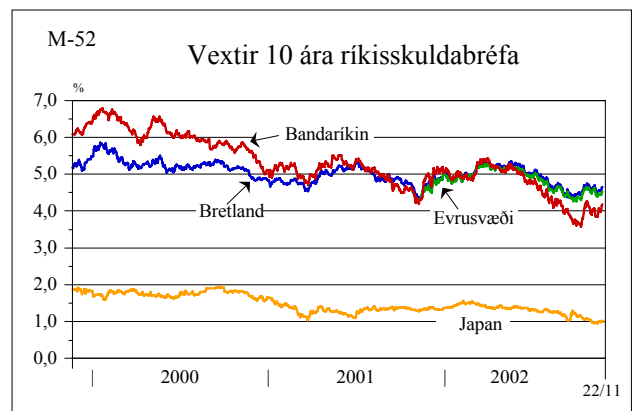
Mikil lækkun varð á verði hlutabréfa í Bandaríkjunum frá því í maí og fram í miðjan október með smá uppsveiflu í ágúst. Undanfarin mánuð hefur verðið farið hækkandi á ný. Dow Jones vísitalan féll lægst í tæp 7.300 stig í byrjun september, en er um þessar mundir í 8.800 stigum. Nasdaq vísitalan féll í rösk 1.100 stig en hefur hækkað meira en Dow Jones og er nú komin í tæp 1.470 stig.

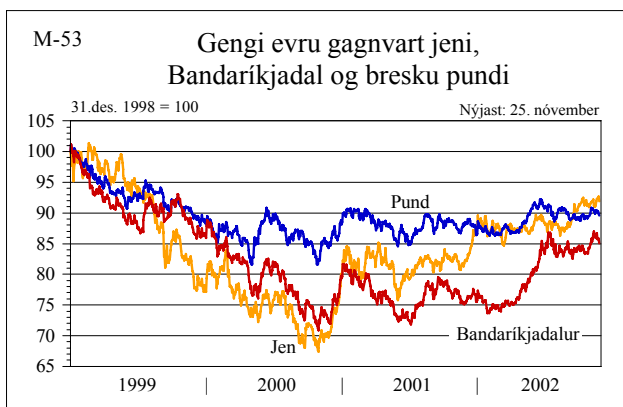
Hlutabréfamarkaðir í Evrópu hafa að nokkru fylgt þróuninni á Bandaríska markaðnum, en þó hefur FTSE vísitalan lækkað undanfarið. Nikkei vísitalan hefur lækkað meira undanfarinn mánuð en aðrar vísitölur, en sé miðað við sl. 12 mánuði er lækkun hennar síst meiri.

Federal Reserve lækkaði stýrivexti sína um 50 punkta þann 6. nóvember úr 1,75% í 1,25% en stýrivextir í Bandaríkjunum voru síðast lækkaðir í desember 2001. Ekki hafa orðið breytingar á stýrivöxtum annarra helstu seðlabanka heims.

Sl. 3 mánuði, hefur ávöxtun 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum lækkað um 0,14%. Ávöxtun skuldabréfa til lengri tíma hefur lækkað minna. Ávöxtun verðtryggðra skuldabréfa til 10 ára hefur nánast staðið í stað og var nafnávöxtun þeirra 2,5% 21. nóvember. Í Evrópu hafa langtímaavextir lækkað aðeins meira en í Bandaríkjunum eða um 0,2%. Hinn 21. nóvember var ávöxtun 10 ára ríkisskuldabréfa (Euro benchmark) 4,51%, en 4,14% á samsvarandi bandarískum bréfum.

Gengi evrunnar gagnvart Bandaríkjadal hefur styrkst mjög það sem af er árinu. Það fór yfir þar í byrjun nóvember eftir að hafa sveiflast á bilinu 97-99 cent um langt skeið.

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting neysluverðsvisitölu Hagstofunnar og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Neysluverðsvisitala eftir eðli og uppruna

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar fjögurra undirlíða neysluverðsvisitölnnar: vísitölu húsnæðis, innfluttra vara án áfengis og tóbaks, innlendra vara án búvöru og grænmetis og annarrar þjónustu. Til og með febrúar 1997 er grænmeti innifalið í liðnum innlendar vörur án búvöru og grænmetis. Frá og með mars 1997 breyttist sundurliðun Hagstofu og grænmeti var einnig undanskilið.

Mynd 3. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 4. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar almennings eru skv. könnunum sem PriceWaterHouseCoopers (væntingar almennings, þrisvar sinnum á ári) og Gallup (væntingar fyrirtækja, tvisvar sinnum á ári) gera fyrir Seðlabankann. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa er mismunur ávöxtunar ríkisbréfa og spariskírteina svipaðrar tímallengdar. Annars vegar er reiknaður mismunur á bréfum til u.þ.b. 1 árs (RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210) og hins vegar munur ríkisbréfa til um 4½ árs og spariskírteina til 3½ árs (RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410.) Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 1999-mars 2002 og daglegar frá apríl 2002.

Mynd 5. Ársfjórðungslegar þjóðhagsstærðir

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, útflutnings, þjóðarútgjalda og vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 6. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimild: Hagstofa Íslands. Veltubreyting á milli ára sl. tvö ár. Sýndar eru tölur um heildarveltu og fimm undirlíði. Tölur eru uppsafnaðar frá ársbyrjun og staðvirtar með vísitölu neysluverðs eða viðeigandi undirvísitölu hennar.

Mynd 7. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvirt er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 8. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliðir. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 9. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf. og Bílgreinasambandið. Sementssala tveggja aðila, Sementsverksmiðjunnar hf. og Portland Cement. Hinn síðarnefndi hóf sölu sements hér á landi á árinu 2000. Bæði nýjar og notaðar nýskráðar bifreiðir, allir flokkar (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir).

Mynd 10. Hlutfall samningsverðs af kostnaðaræctun í útboðum Framkvæmdasýslu ríkisins

Heimild: Framkvæmdasýsla ríkisins. Sýnt er hreyfanlegt meðaltal (óvegið) tíu samninga.

Mynd 11. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 12. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 13. Árstíðarleiðréttur vöruinnflutningur á föstu verði

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiðrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að vege saman með gengisvoginni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 14. Utanríkisviðskipti

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun á innflutningi og útflutningi. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 15. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarimiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en aflamagnið.

Mynd 16. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimild: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum kemur frá Þjóðhagsstofnun. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með útflutnings-vöruskiptavog. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleiðrétt.

Mynd 17. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hráolía, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mándarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu tveggja ársfjórðunga.

Mynd 18. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálmum og verðlag matvæla.

Mynd 19. Atvinnuleysi

Heimild: Vinnuálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 20. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnuálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefinna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 21. Atvinnuleysi og fjöldi lausra starfa

Heimild: Hagstofa Íslands og Þjóðhagsstofnun (PHS). Hagstofan kannar í apríl og nóvember stöðuna á vinnumarkaði. Hringt er í slembiúrtak úr þjóðskrá og athugað hverjir eru í vinnu og hverjir ekki. Miðað er við skilgreiningar ILO (Alþjóðavinnuálastofnunarinnar). ÞHS athugaði í janúar, apríl og september á hverju ári eftirspurnarhlíð vinnu-markaðarins. Gerð var athugun hjá atvinnurekendum um hvort þeir vildu bæta við sig starfsfólki og þá hversu mörgum. Síðasta könnun var gerð í apríl 2002.

Mynd 22. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölnnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 23. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimild: Hagstofa Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölnnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölnnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 24. Tekjuafgangur og hrein lánsfjárförf ríkissjóð

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárförf frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárförf er halli ríkissjóðs að viðbættum löngum og stuttum útlánum umfram innheimtar afborganir og eignasölu. Jákvæð lánsfjárförf merkir halla og neikvæð lánsfjárförf merkir lánsfjárafgang.

Mynd 25. Ríkistekjur og gjöld

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Sínd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óreglulegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 26. Þróun skatttekna

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala. Þrír flokkar skatttekna; staðgreiðsla og tryggingagjald, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi.

Mynd 27. Hlutfjármarkaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sínd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings) og dagleg gildi úrvalsvísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 28. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimild: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð í fjölbýli og sérþýli á höfuðborgarsvæðinu. Sínd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl. Nýjustu tölur eru bráðabirgðatölur byggðar á verðþróun reiknaðrar húsaleigu í vísitölu neysluverðs.

Mynd 29. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofu- húsnæðis, 1995=100. Sínt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 30. Íbúðalánasjóður: afgreidd húsbréf og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimild: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbréf á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirtar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbréfalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 31. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimild: LÍÚ og Kvótaþing. Sínt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 32. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 33. Gengisþróun krónunnar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Vísitala innflutnings og útflutnings miðað við viðskiptavog (vöru og þjónustu). Mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisvísitalna er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 34. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs.

Mynd 35. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Breyting útlána er með FBA hf. frá og með mars 1999 og með Kaupþingi banka hf. frá janúar 2002. Útlánaþróun er einnig sínd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána.

Mynd 36. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með neysluverðsvísitölu. M3 er árstíðarleiðrétt. Í mars 1998 bætast útlán FBA hf. við vísitölu útlána og Kaupþing banki hf. í janúar 2002. Janúar 1999=100.

Mynd 37. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sínd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 38. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 39. Skammtíma- og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtíma- og vaxtamunur eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir verðbólguálagi ríkisbréfa. Verðbólguálagið er munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina. Frá og með júlí 2002 er miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410. Fram að því var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 40. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kaupþilboð í ríkisbréf til u.þ.b. 1 árs, 4½ árs og 11 ára (RIKB 03 1010, RIKB 07 0209 og RIKB 13 0517).

Mynd 41. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kaupþilboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 42. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kaupþilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskírteini og húsbref í lok síðasta viðskiptadags mánaðar. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH26 0315.

Mynd 43. Bandaríkin: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 44. Evrusvæðið: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 45. Japan: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 46. Bretland: árstíðarleiðrétt atvinnuleysi og iðnaðarframleiðsla og verðbólga

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi, árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla og neysluverð.

Mynd 47. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 48. Útlánavöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 49. Hlutabréfaverð í Bandaríkjunum

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru Nasdaq Composite vísitalan, Dow Jones Industrial Average (einnig sýnd í mynd 50) og Wilshire 5000 vísitalan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 1998.

Mynd 50. Erlendar hlutabréfavísitölur

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Hlutabréfavísitölur á evrusvæðinu (Dow Jones EURO STOXX 50), í Bretlandi (FTSE100), Japan (Nikkei 225) og Bandaríkjunum (Dow Jones Industrial). Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 1998.

Mynd 51. Mismunur langtíma- og skammtíma- og vaxta

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Mismunur á ávöxtun 10 ára ríkisskuldabréfa og 3 mánaða ríkisvixla, í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 52. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 53. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 31. desember 1998.